

Litera 13

revistă manifest

Libertatea scriitorului

Pagina 12

**Primul sau ultimul autograf
al lui Nicolae Ceaușescu**

Pagina 10

Disco Titanic

Pagina 18

Paradisul de lângă noi

Pagina 28

Litera 13

Cuprins

Virgil ANDRONESCU	De la anti-literatură la pro-literatură! Virgil Andonescu și Mihai Vintilă au citit poezii la <i>Colegiul Nicolae Bălcescu</i> Radu Banciu a citit <i>Tramvaie de cristal</i> din <i>Litera 13</i> Stelian Tănase preia în <i>DeskReport</i> din <i>Litera 13</i> Scriitori brăileni la <i>Salonul Axis Libri</i> din Galați A apărut Antologia Scriitorilor Vrânceni Vasile Băncilă în regimul comunist (Partea I) Feriți-vă să-i spuneți ceva poetului... Poezie Primul sau ultimul autograf al lui Nicolae Ceaușescu Expoziția de pictura, sculptură, caricatură și ex-libris <i>Mai mult decât portrete...</i>
Valentin POPA Tudor CICU Valeria Manta TĂICUȚU Nelu IVAN	
George APOSTOIU Dumitru ANGHEL	Libertatea scriitorului <i>Gânduri în derivă</i> de Valeriu Ion Găgiulescu CultURA
a.g.secară Radu Pavel GHEO Mihai VINTILĂ Marin IFRIM alina marieta ion Codruța TUDORIU Hugo MĂRĂCINEANU	Un armistițiu între Realitate și Arte Disco Titanic - fragment Disco Titanic. A fost Jugoslavia paradisul estului? Poezie Poezie Distrugătoarea și duioasa poveste a Pământului Să fii artist Semnal
Mihai VINTILĂ	Paradisul de lângă noi

Redacția

Strada Principală nr.2, comuna Siliștea, județul Brăila
office@infoest.ro

Redactor șef : Mihai Vintilă

Secretar: Alexandrina Iordache

Rubrici: Dumitru Anghel (membru U.S.R.), Hugo Mărăcineanu (membru U.A.P.), Alexandru Halupa,
Lucia Pătrașcu, A.G. Secară (membru U.S.R.), Virgil Andronescu, prof. Nicolae V. Sălcioara, Zeno Halupa.

Revista este publicată de Editura InfoEST
ISSN 2393 – 1248 | ISSN-L 2393 – 1248

Abonamentul costă 50 de lei / 6 numere. Apare trimestrial.
13 aprilie 2019 – 12 iulie 2019

În perioada 2015-2017 dramaturgul Ion Bălan (1934-2017) a fost director onorific.

Virgil ANDRONESCU

De la anti-literatură la pro-literatură!

Mă găsesc de zece ani în urbea Brăilei, una atipică, și nu mi-am închipuit că aici îmi voi găsi locul, într-o așa efervescentă culturală. Asta se vede cu ochiul liber, se simte și din vocea presei locale, atâta câtă a mai ramas în acest deceniu mult prea tulburat. Ca cetățean și ca om, am fost repede adoptat de Brăila și de brăileni și am fost admis în această lume. Numai așa am reușit, de-a lungul acestor ani, să înțeleg care este diferența majoră și pe alocuri profundă între a fi scriitor/poet și a fi autor de cărți!

Am văzut evoluțiile multora dintre aceștia, în cadrul lansărilor de carte ori a lecturilor publice, diferența nefiind aceea care ține de cantitate ci de calitatea literară și omenească. Am participat la evenimente literare unde se vedea clar că aplauzele și cuvintele laudative erau gratuite, dar am văzut și unele, puține la număr, în care cei aflați în fața publicului se prezentau cu cărți bune, care vorbeau interesant și plăcut iar onorata asistență se manifesta cu sinceritate.

Am văzut vechea gardă a literaturii brăilene, uneori dezamăgind grosolan; tineri din noua generație, puțini ridicându-se la nivelul POEZIEI! Au fost și evenimente în care a primat platitudinea, lansări de carte și lecturi publice transformate în șezători de genul Cântarea României. Și pot completa acest tablou cu miros de goliciune al unor așa-zise realizări literare postmoderniste aflate la margine de literatură.

Unii se autointitulează scriitori/poeți înșirând nimicuri publicabile într-o carte, alții scriu bine dar doza lor de aroganță le întrece cu mult opera și nu cred că asta face cinste bresle. Editurile sunt îmbâcsite de gunoaie, poeți se găsesc pe toate străzile, colecționarii de maculatură sunt și ei omniprezenți. Și în această lume mâinile se spală una pe alta și amândouă spală rufele literare, mai mult sau mai puțin murdare, în fata unui public uneori prea tolerant. Un acvariu cu scriitori și scriitoareși, un insectar cu poetași, poete și poetese și un cimitir bântuit de zombi ai literaturii de nărav comunist. Să fii sincer până la capăt, în toată această literatură contemporană există o sinceră dragoste și-un interes firesc pentru literatura de bună calitate atât din partea talentaților în ale scrisului cât și din partea publicului avizat. Să fii scriitor/poet adevărat în aceste condiții presupune un anume talent și o anume știință a echilibristicii scrisului, fără a fi circar!

Am plecat dintr-un județ ce nu mai exista, decât vag, pe harta culturală a țării și am ajuns în Brăila unde am găsit un mediu cultural dezvoltat, bogat în evenimente literare chiar dacă nu toate sunt de excepție! În acest peisaj am descoperit și scriitori/poeți ce merită tot respectul, am decoperit oameni demni de toată admirația și lauda. Scrisul, în chip de literatură, pentru unii înseamnă aruncarea vorbelor moarte pe hârtie și apoi slobozirea acestora într-un lătrat la lună. Numai pentru câțiva scrisul devine cu adevărat creație literară. Scrisul bun se găsește rar, rară e și onestitatea scriitorilor/poeților.

Ce ar trebui făcut pentru îndreptarea lucrurilor?

Talentul și onestitatea cu adevărat puse în slujba cititorilor vor face să câștige cinstire și aprecieri și stimă, acum și în posteritate!

Virgil Andonescu și Mihai Vintilă au citit poezii la Colegiul Nicolae Bălcescu

Miercuri, 30 ianuarie 2019, membrii Mișcării *Litera 13*, Virgil Andonescu și Mihai Vintilă, au participat la o întâlnire cu elevii, organizată de bibliotecara și scriitoarea Luminița Dascălu, la Colegiul Național *Nicolae Bălcescu* din Brăila.

Radu Banciu a citit *Tramvaie de cristal* din *Litera 13*

Litera 13 nr 17 a fost prezentată în emisiunea *Lumea lui Banciu* din 17 ianuarie 2019 de pe B1TV. Radu Banciu a citit din revistă poezia *Tramvaie de cristal* de Mihai Vintilă.

Stelian Tănase preia în DeskReport din *Litera 13*

Despre un material publicat de *Litera 13*, semnat de A.G.Secară, scrie Stelian Tănase în *DeskReport*, blogul pe care îl deține. Este vorba despre cronică *La vânătoare (scriitoricească) în România înnebunită de azi* făcută de colegul nostru la romanul *Partida de vânătoare*, apărut în 2018 la editura *Vreamea*, semnat de Stelian Tănase.

Scriitori brăileni la Salonul Axis Libri din Galați

Joi, 28 martie 2019, a avut loc la Biblioteca Județeană V.A. Urechia din Galați, în cadrul Salonului Literar Axis Libri, lansarea mai multor cărți scrise de brăileni.

Salonul este o manifestare culturală organizată săptămânal în sala de lectură Mihai Eminescu din sediul central și se bucură de o numeroasă prezență.

S-au adus în atenția publicului volumele *De la cronică muzicală la critică literară*, autor DUMITRU ANGHEL, *Nuclee aforistice*, autor VIRGIL ANDRONESCU, *Sincopa destinului*, autor VALENTINA BALABAN și *Chemările Indris și Dansul cărților*, autor LUCIA PĂTRAȘCU.

Moderatori ai evenimentului au fost Geta Eftimie, directorul adjunct al bibliotecii și A.G. Secară, scriitor, colegul nostru.

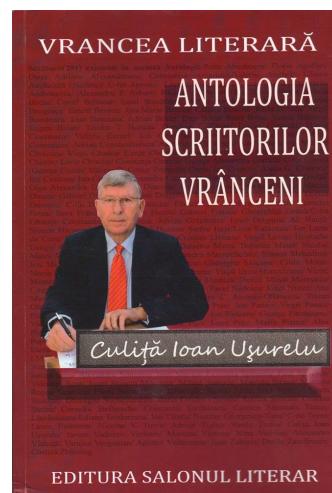

A apărut Antologia Scriitorilor Vrânceni

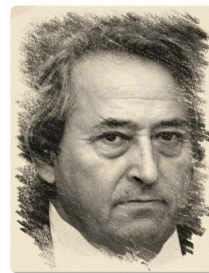
La editura *Salonul literar* din Odobești a apărut *Antologia Scriitorilor Vrânceni* alcătuită de profesorul Culiță Ioan Ușurelu. Un volum care cuprinde 204 personalități vrâncene începând cu Varlaam și terminând cu scriitorii contemporani.

În cele peste 900 de pagini în format academic profesorul Culiță Ioan Ușurelu prezintă tot ce a dat mai bun Vrancea.

Sunt incluși și doi brăileni născuți pe meleaguri vrâncene: Nicolae Matei, poet și epigramist și fratele său, mult mai cunoscut, Vergil Matei, jurnalist și scriitor, membru al U.Z.P.R. Filiala Brăila. (M.V.)

Vasile Băncilă în regimul comunist (Partea I)

Valentin POPA

În perioada interbelică, filozoful român Vasile Băncilă (1897-1979), născut la Brăila și profesor de filozofie în orașul natal până spre 1940, s-a simțit atașat de valorile naționaliste, care l-au îndemnat să participe ca voluntar la războiul pentru întregirea țării. Acest atașament profund explică apropierea de ideologia promovată de Garda de Fier, căreia îi aprecia idealurile. Fiul său, Ioan, a figurat ca membru al organizației de tineret a Legiunii – Frățiile de Cruce - motiv pentru care a fost urmărit de Siguranță, internat într-un lagăr de lângă Urziceni, din iunie până în 10 iulie 1941, chiar în timpul examenului de bacalaureat (Vasile Băncilă, Lucian Blaga, Corespondență, Editura Muzeul Literaturii Române, Editura Istros – Muzeul Brăilei, 2001, p. 216-217), iar în anii regimului comunist – întemnițat.

Ca apropiat de mișcarea legionară, Vasile Băncilă a fost numit la Ministerul Educației, ca secretar de stat responsabil de învățământul preuniversitar, odată cu alcătuirea guvernului Antonescu-Sima (14 septembrie 1940), funcționând pe acest post până la *rebeliunea* legionară din 21-23 ianuarie 1941.

În perioada războiului, Vasile Băncilă și fiul său Ioan n-au mai avut mari probleme, dar au fost supravegheați de Siguranța Statului. Dosarul de la C.N.S.A.S (Consiliul Național de Studiere a Arhivelor Securității) conține câteva fișe care atestă faptul că anumite instituții se interesau de soarta lui Băncilă: solicitau completarea unor fișe, urmăreau situația militară în legătură cu stagiile de concentrare sau mobilizare în care a fost implicat filozoful. Există și o notă informativă dactilografiată, din care rezultă că în unele cercuri legionare se vorbește despre faptul că pe 21 ianuarie (dată posibil incorectă), Vasile Băncilă împreună cu Traian Herseni ar fi fost la Sinaia, la Regele Mihai, să-l roage pe Suveran să intervină pe lângă Antonescu în favoarea *rebelilor* (C.N.S.A.S, Arhiva Fond Informativ, Dosar I 163503, fila 14). Într-o altă notă, conținând aceeași informație, se mai adaugă ideea că Băncilă s-ar fi înscris în Mișcarea legionară încă din 1933. E posibil să fie adevărată informația, cu audiența solicitată Regelui, având în vedere faptul că Băncilă a fost profesor de filozofie la clasa specială a *Marelui Voievod Mihai* (Ibid., fila 32).

Abia după lovitura de stat de la 23 august 1944, încep să apară adevăratele necazuri. Venirea la putere a primului guvern

procomunist, condus de dr. Petru Groza (martie, 1945), a coincis cu inițierea unor măsuri împotriva persoanelor implicate în mișcarea legionară sau doar în administrația antonesciană. A fost înființată o comisie de epurare a cadrelor din instituțiile statului, numită *Comisiunea pentru purificarea aparatului de stat*, care a cules informații și a obținut declarații din partea filozofului. În toate declarațiile date în vara anului 1945, Băncilă neagă apartenența sa la vreun partid politic. Astfel, într-o declarație din 3 iulie 1945, găsim următoarea recunoaștere: *Am avut legături cu curentul mișcării legionare într-un cadru nepolitic* (Ibid., fila 49). Deoarece i se imputa faptul că a publicat articole în presa legionară (*Buna Vestire*, de exemplu), filozoful mai declară: *Nu am avut o activitate de militant politic. Activitatea mea publicistică a avut caracter cultural, mai ales filozofic, atât pe teme generale, cât și în legătură cu fenomene ale istoriei românești.*

Într-o altă declarație cerută de inspectorul general șef, Băncilă a notat:

1. Nu am fost încadrat, în trecutul meu, în partide politice.
2. Nu am avut o încadrare în organizația legionară.
3. Am fost directorul învățământului secundar din septembrie 1940 până în ianuarie 1941.
4. Nu am militat în interiorul unui partid. În ceea ce privește activitatea mea publicistică, ea a avut un caracter cultural, în primul rând filozofic, atât pe teme generale, cât și pe teme inspirate de fenomene ale istoriei românești.
5. Cât timp am fost director în minister, am căutat să rezolv toate problemele cu obiectivitate. Până acum nu am primit vreo plângere sau imputare că am săvârșit vreo nedreptate (Ibid. filele 50 și 52).

Referirile filozofului la activitatea sa publicistică sunt provocate de faptul că la dosarul comisiei de purificare fuseseră atașate decupaje din *Buna Vestire*, din 16 decembrie 1937, conținând articolul-răspuns la o întrebare din partea redacției: De ce cred în biruința mișcării legionare, precum și un alt articol, publicat în revista *Omul nou* din 10 august 1937, preluat și de ziarul *Curentul*,

ca răspuns la o anchetă de vară, cu titlul: *Cu o țară studio nu se poate rezolva o chestiune atât de gravă cum e cea evreiască, precum și Asimilismul și sionismul au fost două instrumente de luptă evreiască, așa cum azi e comunismul. Răspunsul d-lui prof. Băncilă.*

Acest articol a fost inclus de Dora Mezdrea, îngrijitoarea ediției de *Opere de Vasile Băncilă*, în vol. V, cu titlul *Anchetă de vară* (Vasile Băncilă, *Opere vol. V, eseistica edită*, ediție îngrijită de Dora Mezdrea, Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila 2006, pp. 245-251). În schimb, celălalt articol, răspunsul la o întrebare a ziarului *Buna Vestire*, nu a fost inclus în volum, îngrijitoarea ediției presupunând că răspunsul nu aparține filozofului, ci probabil unui membru al redacției. Dar faptul că la ancheta Comisiei pentru purificarea aparatului de stat, Băncilă nu contestă autenticitatea semnăturii sale poate fi interpretat ca o dovadă că de fapt răspunsul la anchetă i-a aparținut, așa cum i-au aparținut și alte articole prolegionare, precum *Întoarcerea argonauților*, publicat în *Omul nou*, an II, nr. 18, 27 februarie 1937, retipărit în *Tribuna școlii*, an III, nr. 48-49, 15 februarie – 1 martie 1937 (Vasile Băncilă, *Opere vol. V*, pp. 9-12) sau *Semnificațiile unei jertfe și ale unei înmormântări*, tipărit în *Însemnări sociologice*, an II, nr. 12, martie 1937 (Ibid., pp. 193-199). Așadar, în fața comisiei de epurare. Băncilă nu contestă autenticitatea semnăturii, dar se străduiește să convingă asupra caracterului cultural-filozofic și nu propagandistic al acestor articole. Și chiar a reușit să-i convingă pe membrii acestei comisii. Nici de la *Siguranța Statului*, comisia nu a obținut dovezi despre apartenența lui Băncilă la organizația legionară. Direcția Poliției Siguranței îl considera, într-o adresă oficială din 6. 02. 1945, ca simpatizant legionar, bazându-se pe un raport al Poliției orașului Brăila din 1938. După acest an însă nu a mai fost semnalat faptul că filozoful ar mai fi desfășurat vreo *activitate legionară sau fascistă* (C.N.S.A.S., Dosarul I 163503, fila 53). A publicat în *Cuvântul*, *continuă documentul citat, articolele: Nae Ionescu (7 decembrie 1940), în care se arată între altele și influența lui N. Iorga asupra profesorului Nae Ionescu, Semnificația Ardealului (1 decembrie), Crăciunul românesc (25 decembrie), acestea din urmă sunt studii cu caracter filozofic și sociologic. [...] E semnalat însă ca scriind în primul număr al revistei Frăția de cruce* (Idem).

Argumentele utilizate pe cale orală în fața membrilor comisiei pentru a se apăra în contra acuzației că a acționat politic în timpul mandatului de la Ministerul Educației Naționale au reușit să convingă pe acești membri. *Niciodată n-a înțeles să facă politică, mai ales la școală, în cancelarie și în clasă.* Având în vedere toate cele precizate mai sus, membrii subcomisiei care au participat la anchetă au fost de acord să retragă suspiciunea că Băncilă

ar fi activat în vreun fel în organizația legionară, propunând să transfere aceste responsabilități subcomisiei care cercetează activitatea lui din minister.

Dosarul lui Băncilă mai cuprinde și alte declarații ale filozofului, destinate apărării sale contra acuzației că ar fi făcut politică legionară. Le vom rezuma în continuare:

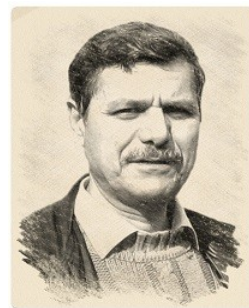
1. Ca director în minister, n-a făcut politică, ci administrație și pedagogie.
2. În activitatea sa și în viață s-a condus doar după ideea religioasă, ideea națională și ideea morală, a dreptății sociale. Aceste idei au fost înțelese în spirit de toleranță față de alte religii, de omenie față de alte națiuni și de respect față de toate categoriile sociale.
3. Aceste idei sunt urmate încă din adolescență, deci nu au caracter conjunctural.
4. În ce privește atitudinea față de regimul dictatorial (al lui Antonescu, n.n. V.P.), sunt semnificative următoarele trei manifestări:
 - a) Conferința ținută la Căminul cultural *Avram Iancu*, în februarie 1944, acest cămin fiind cunoscut ca o societate de protestare contra regimului;
 - b) Participarea la dezvelirea statuii lui Coșbuc, în vara anului 1944, când iarăși s-a protestat contra regimului;
 - c) Conferințele ținute în 1941, 1943, 1944 la Augustineum - sediul bucureștean al unor călugări augustini francezi (Ibid., filele 56-57).

Dosarul mai conține câteva sugestii de verificare a concepțiilor și atitudinilor sale, cum ar fi consultarea lucrării *Semnificația Ardealului*, care a apărut și în volum, precum și a eseului despre Nae Ionescu, apărut și ca prefață la volumul *Istoria Logicei*, editat de foștii studenți ai celebrului profesor. Băncilă mai indică apoi și numerele unor ziare unde s-a publicat programul manifestărilor sau se rezumă conferințele lui.

Referințele date de conducerea Liceului *Mihai Viteazul* au fost și ele favorabile. Dosarul conține și o somație din partea comisiei de epurare, adresată lui Vasile Băncilă, de a depune publicațiile în care i-au apărut articolele, îndeosebi revista *Tribuna școlii*, anul II, nr. 48-49 din 1. III. 1937, cu articolul *Întoarcerea Argonauților*. În acest articol, Băncilă aducea omagii celor 7 legionari, printre care și celebrii martiri, Ionel Moța și Vasile Marin, care au plecat în Spania ca să lupte împotriva comuniștilor. *Până acum nu ne-ați depus aceste articole. Vă rugăm să ni le depuneți dacă socotiți că vă pot servi în apărare* (Ibid., fila 61).

După aceste cercetări s-a decis de către comisia de epurare ca Vasile Băncilă să rămână în continuare profesor la Liceul *Mihai Viteazul* din București. Dar, în 1948, când s-a trecut la reforma comunistă a învățământului, filozoful în vârstă de 51 de ani a fost destituit, fără explicații, din învățământ, așa cum s-a întâmplat cu multe alte personalități: Lucian Blaga, P.P. Negulescu, Mircea Florian, Anton Dumitriu, Ion Petrovici și mulți alții. (va urma)

Feriți-vă să-i spuneți ceva poetului...

Tudor CÎCIU

Aflat la Vatra Dornei, cu ceva vreme în urmă, priveam pădurile de deasupra Bistriței și parcă îl auzeam pe Gala Galaction spunând: *Auzi cum se frâng moșnegii pădurii?* M-am uitat bine: nu era pe nicăieri ceea ce mai rămăsese din *Moara lui Călfar*, dar de ce auzeam topoarele tătarilor cum cădeau ca grindina, asta n-am de unde a-mi aminti, chiar dacă m-ar purta spre o altă destinație tramvaiul lui Mircea Eliade din *La țigănci*. Tramvaiul care-l purta pe Gavrilescu spre poarta de *întoarcere a timpului*, e poștalionul celui care scrie în limba lui. Ironia subtilă e schimbul de cai cu care poștalionul acesta e condus spre capătul drumului. Rondul de veghe al lui *Călin-file de poveste* și al fraților săi s-a petrecut pe parcursul celor trei nopți, fără ca acestea să se fi încheiat vreodată, spune povestea. Așadar, nu-mi cereți să fi reținut cam totul, chiar dacă am stat de veghe la poalele pădurii aceleia. Poetul face parte din poveste. Ironia e doar sceptorul cu care se apără de cititorul gen *Toma necredinciosul*. Fapt pentru care, lansăm și noi următoarele ipoteze:

a). *Feriți-vă să-i spuneți ceva poetului,/ mai ales ferțiți-vă să-i spuneți un lucru adevărat./Dar și mai și, ferțiți-vă să-i spuneți un lucru simțit.* (Nichita).

b). *Am intrat în frizerie și am vorbit calm/Fiți amabili, pieptănați-mi urechile!/Frizerul cel neted s-a zburlit dintr-o dată,/Obrazul i s-a întins ca o pară/Nebunule!/Roșcatule-/i-au țopăit cuvintele./Injuria se zbătea de la un țipăt la altul/și m-u-u-u-u-ltă vreme/ a chicotit capul cuiva/ smulgându-ne din mulțime ca o ridiche veche.* (Maiakovski).

c). *...Eh, pricep, pot să pricep ușor/Când răsuni harmonică-otravă,/Că pe lume totu-i trecător/Și s-alege pulbere din slavă.* (Serghei Esenin).

Știți ce ar trebui să spunem acum, în clipa asta? *Au uitat de mine... nu-i nimic... voi aștepta aici...* (exact ce a spus și lacheul Firs, bătrânul de 87 de ani, din *Livada de vișini*). Și trebuie să-l credem. Dacă m-ați întreba pe mine, cum ar trebui să privim această interpretare a faptelor care sunt simple configurări ale lumii aparente (după Schopenhauer), v-aș spune: cam cum privea și V. Pârvan pe fereastră, pe cerul îndepărtat, *sfărâmarea ideală a norilor*. Cititorul simplu ar vrea *epicul gol și doritor de realitate* – cum a pecetluit în slovă G. Călinescu. Dar filozoful credea că ceea ce relatează istoria faptelor trăite e ca și cum ai căuta în nori turme de animale ori persoane asemănătoare celor de pe pământ. Iar J.L.Borges, spunând despre William Faulkner, despre James Joyce, despre Samuel Butler, că n-au putut să ne împărtășească visele, care sunt nici mai mult, nici mai puțin, decât realitatea însăși, știa că eroul acestora trăiește *rotativ*, cum spunea, despre personajul lui Creangă (moș Nechifor), însuși ilustrul critic G. Călinescu. Să reamintim cititorilor doar o singură frază, celebră, din acest gogolian al Humuleștilor: *de ar avea codrul ista gură să spuie câte a văzut, cumplită pățaranie ne-ar mai auzi urechile*. Ce frumos se pisicea frumoasa evreică Malca (rețineți acea intonație cu tâlc care depășește deja sensul curat al cuvintelor): *Să nu mai zici că vine lupul, moș Nechifor, că mă vâri în toate boalele! – Nu că zic eu, dar chiar vine, iacătă-l-ăi! – Văleu! Ce spui?!* (și iar se luă Malca cu brațele ei șerpuitoare după gâtul moșului – țineți minte?). Eu zic, ca Ion Creangă să mai trăgănească cumva povestea... că tare ne-ar prinde bine!

melancolie

acoperișuri ude, masive, cețoase intră
în carnea vânăta a cerului
întins ca o boală peste oraș;
n-am cu cine vorbi despre acest
peisaj în suferință
acum, când se deschid porțile,
lucrurile intră unele în altele,
se îngână și mor,
atinse de melancolie;
putrezesc în tiparul cel șubred
întrebări de odinioară, încercări de răspuns
doar ceața e vie și îngerul
care-o coboară în noi fără timp

rugăciune

în zona interzisă a inimii
durerea își sapă tunel de rubin
poate vor trece pe acolo secunde viitoare
puținele scăpate de la înecul
în serul vreunui poem
nu cer pentru mine nici timpul,
nici cartea mai albă ca trupul învins
dă-mi, înger al ceței, cât vrei din lumină,
din marea tăcere,
și banul de drum,
măruntul argint pentru vamă

pedeapsă

doar lacăte în bare de oțel,
ținând sticla să nu cadă
îmagea îngerului alunecă în adâncuri,
se ascunde,
strigă după alb și după roșu,
în timp ce icoana de sus
își prelinge îndurerată albastrul în noi

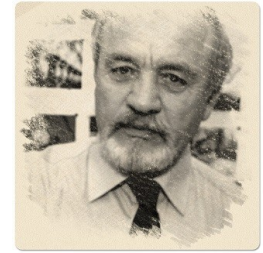
Valeria Manta TĂICUȚU

mai e timp

și primăvara aceasta,
cum se înghesuiește în iarnă,
cum aruncă în ea cu ghiociei, ca o precupeață,
cum se scoală din somn, pupăză, odraslele
cele moi, lipite de ram.
tu schiezi undeva unde încă mai este zăpadă,
eu ghicesc în frunze de ceai
cât mai e până înflorește iasomia,
să te cheme înapoi, în câmpia scoasă din petice,
dezvelită cât s-o pătrundă soarele
și ea să geamă lasciv
degeaba mă chemi să schiem prin zăpadă,
să fim oamenii muntelui,
să sfidăm gerul și neantul
câmpia seamănă mai bine cu un mormânt,
când pleci pe întinderea ei,
doar în vis găsești drum de întoarcere.

din volumul *Rugăciuni din orașul cel orb*,
editura *Editgraph*, Buzău 2017

Primul sau ultimul autograf al lui Nicolae Ceaușescu

Nelu IVAN

Se știe că ultima vizită de lucru a președintelui Nicolae Ceaușescu a fost la Brăila în luna noiembrie a anului 1989. Printre obiectivele vizitate s-a numărat și Combinatul de Celuloză și Hârtie Brăila unde a dat primul și ultimul autograf pe cartea despre care vom vorbi.

- Cu câteva zile înainte de această vizită, un maestru de la *Fabrica de Cartoane* a fost în delegație la *Scânteia* și a luat de pe o masă de acolo această carte care ieșise ca prototip, semnal. Venind în vizită la Brăila Ceaușescu, maestrului i-a venit ideea să îi ia un autograf. S-a dus la biroul unde era președintele dar nu i s-a permis acest lucru. În schimb acolo erau cinci ofițeri de securitate care au auzit despre ce era vorba și au râs de idee.

Unul din ei a luat cartea și s-a dus cu ea în biroul directorului general Gheorghe Nicolau unde se găsea președintele Ceaușescu. Acesta discuta cu conducerea din Brăila. Securistul a intrat în birou iar Ceaușescu l-a întrebat:

- Ce se întâmplă?
- Un tovarăș vrea un autograf pe această carte!

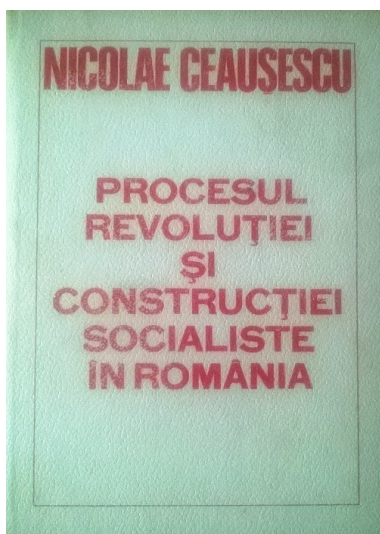
Președintele Ceaușescu a luat cartea, a studiat-o și ar fi spus:

- Este primul meu autograf... a scos stiloul cu cerneală roșie și a dat autograful sub numele lui pe pagina de introducere în carte unde are un citat.

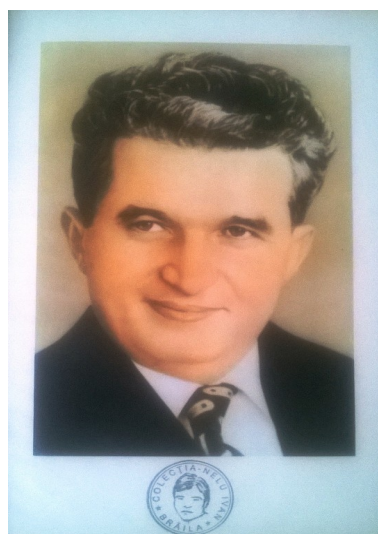
Când a văzut cartea cu autograf maestrul m-a căutat la telefon pentru a se lăuda cu ea știind că sunt colecționar. Motivul era că această carte este o comoară de colecție, fiind unicat.

Acum când mă gândesc la ce îmi spunea atunci, s-a dovedit un mare adevăr. Cartea nu s-a mai tipărit!

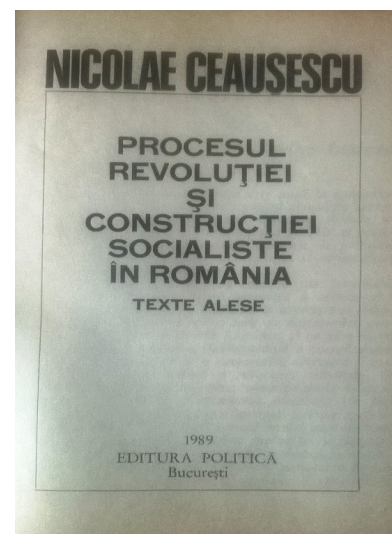
Trece timpul și în anul 1991 mă găsesc cu posesorul cărții căruia, atunci, i-am rezolvat o problemă. I-am făcut cinste la restaurantul *Chirtanus* din bariera Brăilei și mi-a dăruit-o mie deoarece soția îl amenința că o aruncă la gunoi iar el nu avea ce face cu ea, pe când eu eram colecționar.

coperta volumului

poza lui Nicolae Ceaușescu la deschiderea volumului

pagina de gardă a volumului

„Se poate afirma cu deplină temei că actul istoric de la 23 August 1944 a pus capăt pentru totdeauna dominației imperialiste străine, a deschis calea înfăptuirii unor mari transformări revoluționare și trecerii la făurirea socialismului în România“.

NICOLAE CEAUȘESCU

N. Ceaușescu

pagina cu mottoul citat și semnătura lui Ceaușescu

Prin anii 2015-2016 cartea a fost filmată și prezentată într-o emisiune la Digi24. Emisiunea a fost urmărită de fostul director Nicolau al combinatului care a dorit să vadă cartea și să îmi scrie pe ultima pagină cum s-a petrecut acest fapt la el în birou. Verbal, mi-a confirmat povestea. Din păcate acest lucru nu s-a mai întâmplat deoarece a decedat între timp.

Am încercat o altă validare prin domnul Mihai Borhan care la momentul întâmplării era director de fabrică. Acesta, la o cafea, mi-a confirmat că discuțiile aveau loc între Ceaușescu, secretarul de partid și directorul general. A studiat cartea și mi-a spus că deține o comoară.

Acum când scriu acest articol pot spune două motive de care Ceaușescu n-a ținut cont și care l-au dus la pierzanie: nu a știut ce înseamnă *leul flămând și spiritul liber*.

Expoziția de pictură, sculptură, caricatură și ex-libris *Mai mult decât portrete...*

Doamna Svetlana Potanga, pictor al Uniunii Artiștilor Plastici din România și domnul Nelu Ivan, colecționar, au organizat expoziția de pictură, sculptură, caricatură și ex-libris *Mai mult decât portrete...*

Evenimentul a avut loc vineri, 15 februarie 2019 la Centrul Multicultural și de Recreere *Poarta Cetății Brăila* din str. Ana Aslan nr 27-29.

A prezentat autorii și procurările lor artistice profesoara Liliana Toma. Expoziția a fost deschisă până în data de 28 februarie. (M.V)

Libertatea scriitorului

George APOSTOIU

Dintre miile de libertăți pe care și le îngăduie un creator, Augustin Buzura a ales libertatea umană, cea care-i putea semnala cu sensibilitate frisoanele și tortura vremurilor. O libertate diferită, îndrăznesc să cred, de cea înțeleasă de Heidegger sau Sartre (curios cum acești doi filozofi, atât de diferiți, se întâlnesc în acest punct!) care considerau că *existența* precede *esența*. Pentru Buzura esența, adică existența, a fost scrisul ca sacrificiu voluntar, iar constatarea trebuie luată nu axiomatic din moment ce scriitorul însuși o mărturisește: *Am spus deseori că îmi măsoar viața în cărți și nu în ani. (A trăi, a scrie, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2009)*. Timpul în creația lui Buzura are, ca și frica, greutatea plumbului. Criticii sunt îndreptățiți să deslușească mai bine sensul unei confesiuni ca aceasta: *Odată ce am înțeles ce înseamnă a scrie și a răspunde pentru fiecare cuvânt, m-am străduit să-mi fac meseria de scriitor, cu orice risc*. În ce fel de lume a scrie presupune un risc? Mecanismul uman, ca să numesc astfel lumea în care a scris Buzura, înainte și după schimbarea de regim, avea în structura lui fermentii riscului la care se referă scriitorul: condiția politică, înainte, cea morală, după.

Într-un fel, sensibilitatea particulară (proprie, ar fi mai corect spus) a lui Buzura îl aduce pe scriitor în zona pesimismului. Nu ca în cazul lui Cioran, adică la un pesimism integral, la o deprimare demoralizantă într-un peisaj de sfârșit de viață, ci mai apropiat de Camus, de om străin de vocile și imoralitatea lumii. Multe dintre injustițiile care l-au lovit l-au mâhnit, fără îndoială, dar s-a salvat privindu-le cu dezgust, ca pe o manifestare a imposturii. Era conștient că, dincolo de preferințele lui, există realități pe care nu avea cum și de ce să le accepte fără rezerve. Fidel legilor din universul în care s-a ivit, a rămas în afara orgoliilor aristocratice chiar și atunci când reputația de mare scriitor ar fi putut să-l seducă.

Cum supliciu Timpului era palpabil, Buzura și-a propus nu doar să-i semnaleze existența, ci și capcanele. Eroii lui Buzura nu sunt, nu puteau fi, stăpâniți de iluzii.

Pentru un scriitor, nu doar pentru Buzura, marea încercare o produce interferența politicului în literatură. Dorința de a ajunge la un *aliaj* bun este permanentă la scriitor: *Cel ce își stăpânește cu adevărat meseria știe și simte până dincolo de lacrimi că, în realitate, cartea cea mai bună este cea care va veni, mereu și mereu următoarea. Din păcate însă, această neîncetată și epuizantă confruntare sau fugă de eșec încetează o clipă, o clipă apăsătoare, dureroasă, poate cea mai copleșitoare clipă a vieții, când toate se schimbă: culori, sentimente, gânduri, proiecte, ritmuri. Și asta datorită întâlnirii cu un personaj până atunci ignorat, ocolit sau, oricum, lipsit de importanță: Timpul. Brusc, cu o disperare și spaimă imposibil de cuprins în cuvinte, înțelegi și simți că fiecare frază, cuvânt, gest literar și nu numai, ar putea fi ultimul (ibid.).*

În unele din romanele lui Buzura, sentimentul atât de uman care-l stăpânea pe scriitor (real, nu închis), frica, nu atinge doza de disperare pe care revolta din senin i-o procură lui Cioran, ci doar mâhnire și neputință în fața destinului. Dar scriitorul nu și-a propus să iubească viața, ci să o re-scrie. Se va elibera de frică scriind despre frică. Ca martor al intruziunii acesteia în viața individului sau a colectivităților, revoltat, își va propune permanent să iasă din starea de asediu pe care aceasta i-o oferea în viața diurnă. În literatura lui Buzura, mărturia are o ascendență evidentă față de ficțiune. Scos din procesul particular de creație și pus pe seama sorgintei lui pecetluită de geografie (maramureșean molcom, nu oșean impulsiv; nedreaptă socotință!), *riscul de a scrie* la care se referă scriitorul nu trebuie înțeles în sensul mersului pe sârmă fără plasa de protecție. Este riscul de a face adevărul credibil. Unul dintre eroii romanului *Absenții*, Mihai Bogdan, vrea să trăiască într-un mediu social asept, printre obiecte fără importanță, pentru a scăpa de *teroarea timpului*. Ceea ce nu este posibil.

Istoric, contradicțiile timpului sunt translate la nivelul individului – adică a eroului literar - și capătă aspecte de inconsecvență insolită. Frica, obsedantă la Buzura, ia alura unei teme a scriitorului. Ea este produsă de *evenimente neprevăzute (care) tăbărâseră brutal peste oameni și cei care nu se adaptaseră, zăceau în expectativă ori mizau pe o minune*. Mircea Iorgulescu, în *Radiografia fricilor*, socotește tortura timpului pentru condiția umană drept *al treilea reper al romanului* (prefața la *Absenții*).

Sunt cazuri în care nu doar experiența, ci și firea scriitorului invadează subiectele literare. Îmi îngădui o confesiune: la 5 iunie 1989, l-am întâlnit pe Augustin Buzura pe Calea Victoriei. Bucuroși de revedere, nu am putut schimba trei vorbe pentru că între noi a apărut un necunoscut care ne-a împiedicat să conversăm. Inițial am crezut că este un neisprăvit. Nu era, avea o misiune. Am protestat în zadar. *Lasă, îmi spune scriitorul, ne mai vedem noi*. A revenit după un timp acasă la mine și, îmi aduc aminte, mi-a cerut un *carbocif*. La plecare, am intrat în Cișmigiu. Mi-a vorbit despre frică iar când s-a întunecat mi-a zis: *hai să ieșim, îmi este frică de întuneric*. Pe drum spre hotel a vorbit nemulțumit de felul românului de a fi în marile momente istorice: *Ce revoluție a fost la '48, mi-a spus, dacă o muiere, cu două pistoale ascunse sub fustă, i-a scos pe revoluționari de sub arestul poterii?*. Avea un fel aparte de a cântări istoria.

După decembrie '89 și-a propus să ofere culturii românești șansa de a se face cunoscută și a înființat Institutul Cultural Român. Era convins că avem nevoie de o instituție în serviciul valorilor naționale: vechi, clasice, contemporane. Învins încă o dată, a fost obligat să abandoneze proiectul. Cu acel simț particular de înțelegere a istoriei, a renunțat să se apere în fața răului.

Înțelegea că, și în ceea ce credeam că este libertatea, țara nu poate să fie altfel, că *...este exact cum suntem noi toți, nici mai bună, nici mai rea. Depinde foarte mult cât punem umărul, căci nu de kaghebiști sau de securiști trebuie să ne fie frică, ci de descendenții lor (A trăi, a scrie)*. (Remarca se referă la o dispută politică mereu valabilă, dusă de iacobinismul românesc împrumutat și dat la întors, în familia scriitorilor). Totuși, a continuat să creadă într-un Dumnezeu al românilor din moment ce a scos revista *Cultura* în care a cultivat, cu înțelepciune și înțelegere superioară, orice opinie care nu ruina certitudinea că avem o cultură de apărut. Socotea publicistica o necesitate reclamată de timp, un spațiu al dezbaterilor decente, civilizate. Atunci când a trebuit să ducă un război, l-a dus singur. Pentru editorialistul Buzura, a gândi independent a fost lege. Cunoștea prea bine prețul libertății pentru că îi cunoscuse riscurile.

Augustin Buzura

Buzura și-a luat libertatea de a fi sceptic. Unul aparte care s-a scos din ecuație pentru a face loc credinței în vitalitatea omului. Nu s-a lăsat prins în capcană pragmatismului politic și, resemnat, a rămas afară, socotind că *Prostia nu este, nu a fost și nu va fi niciodată discretă (pentru că) ea nu poate trăi fără curte, fără suporteri entuziaști, fără lepre...* (*Raport asupra singurătății*). O libertate care i-a permis să rămână fidel doar propriului crez.

Gânduri în derivă de Valeriu Ion Găgiulescu

Dumitru ANGHEL

Volumul de proză scurtă *Gânduri în derivă*, Editura InfoEst, Siliștea, Brăila, 2018, 112 pagini, semnat de Valeriu Ion Găgiulescu, cu un titlu incitant, provocator și cu o doză de metaforită pe măsura antecedentelor vocaționale de o mereu altă tematică și pe un alt gen literar, epic și liric, nu-mi modifică perceperea ideală a personalității scriitorului teleormănean, dar nici nu mă convinge că și-ar fi schimbat opțiunile imprezvizibile ale prestațiilor sale de creator de literatură.

Valeriu Ion Găgiulescu este prozator și poet, dar parcă n-are astâmpăr și tot încearcă mereu altceva, după debutul editorial cu orgoliosul *...Ca floarea câmpului*, Editura Tipoalex, Alexandria, 2006, insinuându-se perseverent, obsedant și convingător pe un lait-motiv epic de coloratură nostalgică. Deși par ostentativ așezate pe fundalul unei Istoriei tulburi și nefericite, marcată de ultimul Mare Război, de experiența comunismului și a ideologiei sale nefaste, traiectoriile individuale ale personajelor romanului *...Ca floarea câmpului* stau sub semnul unui destin implacabil, al necesității și întâmplării din filosofia materialistă a lui Karl Marx. Soarta personajelor este parcă dictată de puteri oculte, dirijată de zeități malefice, ca în țesătura scenică a dramaturgiei grecești clasice, marcată de evoluții fără ieșire.

Eroii romanului sfârșesc tragic, pentru păcate de care nu se fac vinovați decât în măsura în care întâmplarea absolut nefericită produce consecințe fără rezolvare dintr-o etică și morală aflate la granița dintre norme ritual-religioase și legi juridice, între coduri divine și coduri de procedură penală.

Valeriu Ion Găgiulescu este jurist, este prozator dar este și poet, așa cum o dovedește volumul de versuri *Potcovarul lui Pegas*, Editura *Opinia*, Brăila, 2008, cu o poezie în *dulcele* stil clasic, consacrat, cu reguli ale prozodiei ca de început de ev liric, un fel de retroneoanacronie, sfidând nonșalant tot ceea ce se scrie astăzi, mai ales în formă decât în expresie semantică și nici nu se consideră demodat. Poezia sa bravează prin încercarea de a rămâne poem, odă, pastel, imn, gazel sau elegie, și nici nu se străduiește să salveze aparențele unei nealinieri la curente, direcții, modele..., chiar dacă, în clipele sale de reverie și intimitate lirică, se gândește că NOUL din orice domeniu s-a impus, a învins, a convins până la urmă.

Romanul *Amurg*, Editura InfoEst, Siliștea, Brăila, 2017, vine cu noutăți compoziționale, deoarece faptele personajelor, ca și ecoul lor în conștiința autorului se recompun justițiar cu accente de... cod penal al unei culpabilități în derivă, tocmai pentru că Istoria este incapabilă să le anuleze stigmatul unei minime clauze de non-vinovăție. Explicația unui astfel de discurs narativ s-ar afla în faptul că prozatorul V.I. Găgiulescu este un jurist (cu state vechi de serviciu la Judecătoria teleormăneană și cu prestații notorii la Baroul de avocați din Tr. Măgurele), care a schimbat roba literei de Lege din Codul de procedură penală cu fracul de ceremonie al Limbii Române artistice și literare și și-a construit personajele romanului *Amurg* după tipul și arta Oratoriei, care s-ar pleda vinovat în acuze și insinuări probatorii ale unei Istorie cu ideologii contrafăcute.

Scriitorul-jurist sau juristul-scriitor își îmbracă epicul după coduri ale Legii metaforei, iar personajele sale, mai ales cei trei grobieni povestitori de întâmplări, cu o biografie aflată sub semnul maleficului se găsesc permanent sub incidența complexului nevinovăției protejate până la decizia incriminatorie cu martori și sub prestare de jurământ!

De fapt, întreaga structură a romanului *Amurg* este o copie legalizată a unei pledoarii susținută la Bară de scriitorul-avocat al apărării, care nu acceptă decât expertiza unei realități imperturbabile după un cod penal moral, intransigent și fără drept de... recurs. Până la urmă, în cele două romane, V.I. Găgiulescu acuză vehement ISTORIA și-și grațiază generos personajele, pe care le consideră victime, chiar când poartă stigmatul de torționari.

Am apelat la acest periplu de proză și poezie, pentru a releva personalitatea...*incomodă*, dar cu totul originală a domnului Valeriu Ion Găgiulescu, și a semnala, din nou, cu aceeași derutantă uimire, noua *ieșire la rampă* a literaturii de impact cu volumul *Gânduri în derivă*, în care sunt adunate treisprezece... povești, povestioare, șotii, eseuri, pamflete, satire, memorii, gâlceve, spaime și *mârâieli* sau nu știi cum să le mai numesc!?, izvorâte dintr-o încrâncenată ceartă cu lumea, cu toată lumea din jurul său.

Cele mai multe gânduri în derivă vin cu certitudine din sufletul său răvășit de atâtea dilematice pretexte din zona răzvrătirii, în tonalitatea și ritmul agresiv al celebrului *Dans al săbiilor* din baletul *Gayaneh*, de Aram Haciaturian. Există în proza lui Valeriu Ion Găgiulescu o elegantă atitudine de scriitor-manifest, cu o încrâncenată apetență pentru un altceva din zona de o intimitate agresivă, protestatară, pe care și-o asumă nonșalant și fără senzația culpabilității. Primul dintre cele 13 eseuri deschide *cutia Pandorei* pentru vocația literară a autorului și-i justifică parcursul de creație, cu note de biografie lămuritoare și de un sentimentalism ușor desuet dar de o sinceritate emoționantă.

Pretextul lansării primei sale cărți, romanul *Amurg*, dincolo de festivismul firesc, i-a deschis sufletul prozatorului V.I. Găgiulescu în limitele unei teribile surprize din orizontul celebrului personaj al scriitorului francez Molière care... *nu știa că face proză!?*

În cel de-al doilea text, scriitorul este *pus pe gâlceavă* nu neapărat din perspectiva unei agresivități oarecare, banală sau cârcotașă, ci provocată de o anume sensibilitate nuanțată intim din împotriviri fără motivații alarmante sau *explodează* împotriva propriei incapacități de a-și stăpâni reacțiile sufletului său încercat de multe, foarte multe *alergii* intime.

V.I. Găgiulescu este un nostalgic fără leac, de-o sensibilitate pe care n-o poate stăpâni; sufletul său, angoasat, este permanent în derivă, iar gândurile sale mereu *o iau razna*, nestăpânite și în *alertă de gradul zero*. Într-un crochiu memorialistic are opinii pertinente *Despre muzică*, foarte firești, pentru că este fiul unei soprane de la Opera din Chișinău, de unde a moștenit gena unei astfel de înclinații artistice.

Are opinii pertinente despre fenomenul manele, pe care-l explică doct, cu trimiteri la Dicționarul Candrea-Adamescu (1930) și-i explică cu umor derapajul semantic în melodiile românești contemporane.

Un întins eseu cu accent pe calitatea umană a sincerității, cu multiplele sale valențe stilistice, face trimiteri dintre cele mai năstrușnice, de la Cain și Abel, din *Cartea Sfântă*, și până la exemple din toate mediile sociale, ori pe comportamentele cele mai concludente: *de când încep copiii să mintă!*

Valeriu Ion Găgiulescu

Domnul Valeriu Ion Găgiulescu este un eseist imprevizibil și *atacă* în *presto cantabile* orice temă, ca, de pildă, în satira epică de doar câteva pagini, miracolul zarului norocos 6-6 al jucătorilor împătimiți de table; are o fascinantă dezlegare a miracolului hazardului în viața oamenilor și încheie cu un poem, șugubăț i-aș zice, *Dublele vârstei* (pag. 70).

Lait-motivul tematic obsedant al volumului *Gânduri în derivă* rămâne cantonat în perimetrul emoțional al meditației și al atitudinii civice a scriitorului, cu ritmicitatea tonală, în creștere impetuoasă, a cunoscutului *Bolero*, de Maurice Ravel, iar consecințele etice, morale și de recesiune sufletească sfârșesc în finalul, impetuos și el, dar lăsând loc echilibrului eliberator.

În fine, există în această carte tot felul de gânduri, unele foarte oarecare, altele... năstrușnice, dar Valeriu Ion Găgiulescu a ales să facă din ele o risipă interesantă de observații de cultură și civilizație: *Iată, deci, o fericită îmbinare între anume principii filosofice și un mod de gândire profan*(pag. 110).

Un armistițiu între Realitate și Arte

a.g. secară

Monica Turcu, o non-conformistă căutând și iar căutând (vorba lui Dan Basarab Nanu, descopăr mai apoi!), a ajuns, prin expoziția vernisată în ziua de 16 ianuarie 2019, la Muzeul de Artă Vizuală Galați, la un concert (iertat să fie termenul împrumutat din alt domeniu) pe care l-a susținut cu o eleganță desăvârșită, parteneri *de scenă* fiindu-i criticul de artă Luiza Barcan, Dan Basarab Nanu, managerul Muzeului și curatorul Eduard Costandache, muzeograf și artist plastic.

Jucându-ne cu definițiile din Dicționar, *concertul* este... *armonie, înțelegere, acord*, dar și hermeneutică de... culori, spații, meditație asupra muzicalității culorilor, situațiilor, întrepătrunderii dintre arte și tehnici plastice. Rar, sic, *Acord între persoane sau între state*.

La Monica Turcu, între trecut și prezent, de ce nu și viitor, între stări ale materiei (și organice), nostalgii, decrepitudini, între cuvinte și imagini: nu întâmplător, multe dintre lucrări erau însoțite de texte *lămuritoare*, mai scurte, precum la *Fifty-Fifty*, 2018, (sau la *jumătatea vieții. Încotro vreți să priviți, alege fiecare*) sau mai lungi, ca la *The little girl with hair like fire and red spotted dress*, 2017: *tot ce desenează copilul are un symbolism bogat și poate spune o poveste complexă, reprezentarea familiei fiind cea mai relevantă. Familia pentru copil este cel mai important lucru din viața sa, un mic univers în care trăiește și simte iubirea, siguranța, afecțiunea, ierarhiile, comunicarea, împlinirea nevoilor de bază. Dacă s-a plasat în centrul desenului poate fi un semn că el are nevoie de dragoste, de a fi înconjurat de familie. Desenul copilului ne pune în legătură cu lumea lui interioară, temeri, nevoi, eșecuri și frustrări. Figura umană reprezentată de acesta oferă multe indicii despre personalitatea copilului, iar reprezentarea familiei ne vorbește despre o lume afectivă și emoțională. Fetița cu părul ca focul și rochița cu buline roșii este reprezentarea plastică, într-o manieră proprie, a copiilor care sunt lipsiți de afecțiune și protecție părintească, copiii abandonați, copiii abuzați, copiii din familii destrămate, familii cu probleme. Mica roșcată vrea doar să fie iubită. Ea vrea o familie adevărată!*

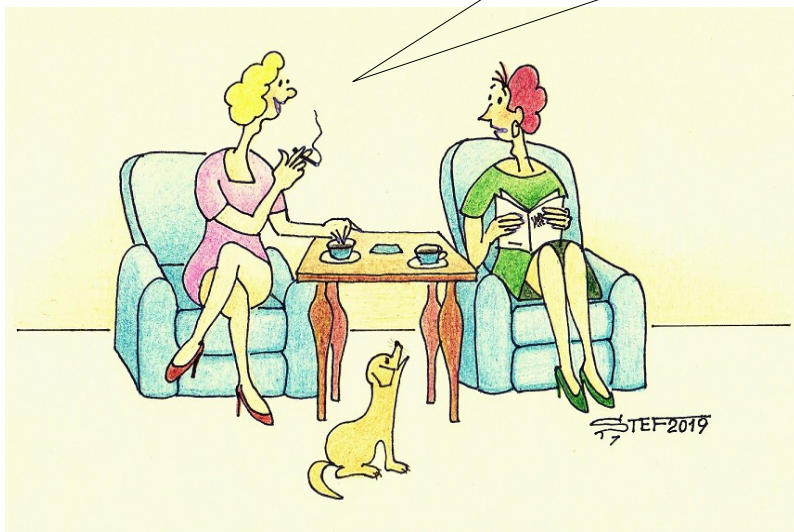
Bref, aș putea să spun că întregul concept este acela al unei uriașe instalații de artă, *instalație de roman-grafic* (nu în zadar este pasiunea și pentru scenografie!) care ar putea fi o para-frază la lucrarea lui Dali din 1943, ulei pe pânză, *Copil geopolitic observând nașterea omului nou*, aici

fiind vorba de un alt fel de copil, care este la anume maturitate, dar care observă sau a observat cum naște Memoria, ajutată sau nu de către fotografiile-moașe, fotografiile *bătrâne* (care au la Monica Turcu #Rezistul lor!), nu cele digitale, Monica Turcu fiind, împreună cu generația ei, în stare să afirme că nu va exista *acel Om Nou*, monstruos, dorit de către propaganda comunistă...

Poate acei oameni care s-ar fi vrut noi, de către alții, ne-au născut pe noi, pentru care fericirea era o bicicletă (*How much we need to be happy*, 2013) sau o carte de Jules Verne, dar și noi, asistând la *reprezentarea* Monicăi Turcu, încă suntem contemporanii lui Gauguin, în acest Tahiti carpato-danubiano-pontic, Monica Turcu, făcând reverență Rațiunii și Reginei Idee se întreabă și ea retoric *De unde venim? Ce suntem? Încotro ne îndreptăm?*

Așadar, bocete, cântece de leagăn, magie, statistici, predări de ștachetă (tată, copil, nepot), carte de despărțire ori declarație de dragoste, o primă întâlnire (*emoția primei întâlniri, primele atingeri, fâsticeli și gesturi timide sau prea îndrăznețe, cuvinte prea multe sau tăcere. Atracție sau nimic.*, poate așa a vrut să provoace cu înțelepciune Monica Turcu, *Totul sau nimic!*) peretare, da, este o ultimă victorie a peretarelor din secolul XX, poate care a uitat că este XXI, dar ce victorie!!!, ce mai putem spune, bre, poate post-minimalismul începe cu Monica Turcu!

Vorbe...

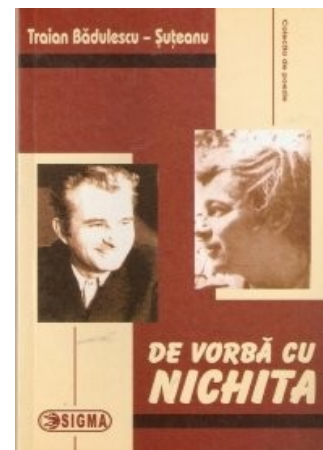
Când ieșeam/ intra liceul de fete.../ Pădure de plete.../În miros de rufă călcată

Mă bucură faptul că atunci când Nichita era la liceu fetele se spălau, își călcau des rufele de își aduce aminte și acum domnul cu trei nume și o cratimă de asta.

Natural.../ca adolescenții/ în parc,/ pe după masă,/ începeau întrebările/ să iasă.

Ce să facă și întrebările astea... să stea locului? Dincolo de vorbă și port volumașul aflat la a III-a ediție pare scris de un copil care nu a stat la vorbe cu Nichita despre poezie deși autorul ne asigură că au fost colegi de... *clasă paralelă*. Acum ne-am prins de ce este dumnealui paralel cu poezia. De la școală i se trage!

Traian Bădulescu – Șuțeanu, *De vorbă cu Nichita*, București, ed. Sigma, 2008

Chiar nimic

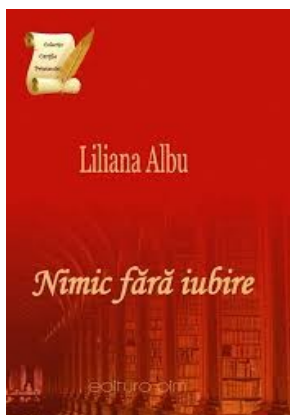
Ești Hyperion ce trece/ Ca o cuantă care-ți poartă/ Urma veacurilor rece,/ Vrând să schimbe-a țării soartă.

Hyperion, cuante, veacuri, soartă scrise fără înțeles doar să sune a poezie! Dacă Eminescu ar fi știut câte *poete* nu-l vor înțelege cred că nu ar mai fi scris!

O avalanșă de cuvinte/ Zboară ca păsări călătoare/ Și din adâncul lor fierbinte/ Simți a iubirii răsuflare.

Avalanșa care zboară cu suflet fierbinte! Iată noua poezie scrisă din prea mult timp liber și prea puțin citit! Doamna Albu, vă rog eu, să mai studiați și apoi să publicați! Volumul ar fi trebuit să se numească *Nimic fără citire*! Mi se dărâamă vizuina de atâta *iubire*! Am înțeles că sunteți chimistă. Ei bine, nu aveți *chimie* cu poezia, aveți prea puțină *bază* iar *fuziunea* nu are loc!

Liliana Albu, *Nimic fără iubire*, Iași, ed. Pim, 2018

Disco Titanic

fragment

Radu Pavel GHEO

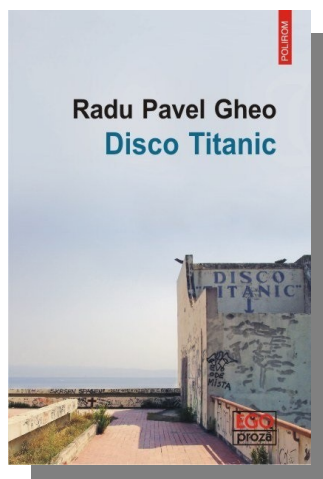
Radu Pavel Gheo, *Disco Titanic*,
editura Polirom, Iași, 2016

După vreo două ore, în fața lor se opri un milițian înalt, mai înalt decât el, cu umeri lați, fălci puternice, proaspăt bărbierite, și un nas ca un catarg. Năsosul - care putea fi foarte bine același cu cel care o alungase ieri pe mama-sa - îi privi rece. Încremeniră. Marina se retrase înspre zid, iar ei înaintară un pic, adăpostind-o în spatele lor.

- Bună ziua, zise aspru milițianul.
- Bună ziua, murmurară el și Boris.
- *Bog*, tovarășe ofițer, se auzi glasul liniștit al lui Frane, care se uita senin la omul legii. Soldatul păru să-l reflecteze puțin pe milițian.
- Ce faceți aici?
- Tovarășe ofițer, știu la ce vă gândiți, încep Frane. Vedeți, vrem să strângem și noi niște bani. Pentru vacanță, știți. Pentru plajă, pentru un suc, să ieșim la o terasă...
- Știți că vă trebuie autorizație ca să vindeți lucruri în *panzar*. În *panzar*, nu pe stradă, precizează el mai moale. Acestea ce sunt? Se aproprie și mătură cu privirea obiectele de pe pătura zdențuită, încrutînd din sprâncene.
- Păi...nu, autorizație n-avem, mărturisii spășit Frane. N-am știut că trebuie.
- Ba am știut, se auzi deodată glasul lui Boris. Până și milițianul îl privi uimit. Blondul ocoli pătura și veni până lângă năsos.
- Adică eu am știut, tovarășe ofițer, încep eu cu o voce serioasă, ușor subțiată de emoție. Dar m-am gândit că dacă venim și noi o dată să vindem niște fleacuri... doar vedeți, arată el cu mîna. Ne-am gândit că nu-i mare lucru. Mi-a zis aseară tata că dacă vreau s-o fac, treaba mea, dar nu e în regulă. Știți, el a făcut Dreptul și știe. Dar am vrut să-mi ajut prietenii, atîta tot, arată el spre ceilalți. Dacă am greșit, vă rugăm foarte mult să ne iertați. N-o să se mai întîmple.
- Taică-tău e avocat? Întrebă înmuiat milițianul.
- A, nu, nu! răspunse Boris. Adică a fost câțiva ani, dar i-au propus să lucreze în armată, la UDBA. Știți, cîștigă mai bine acolo. Are și grad militar. Zice că e mai bine decât avocat.

Milițianul îl privi atent. UDBA, Serviciul de Siguranță a Statului, era ceva serios. Se încruntă, se uită la figura serioasă și cuminte a puștiului blond, apoi îi trecu în revistă pe toți.

- Taică-tău are dreptate, zise el într-un târziu, întrocîndu-se spre Boris. Ce faceți voi e o încălcare a legii.
- Știu, plecă Boris capul. Nu mai facem.
- Să nu mai faceți! Își înăspri vocea milițianul, îndreptîndu-se de spinare. Eu vă înțeleg, să știți, îmblînzi el tonul. Am fost și eu ca voi. Se uită încă o dată la ei: toți plecaseră umil capul.
- Uitați, să nu ziceți că-s ticălos, le spuse năsosul. De data asta vă las în pace, bine? dar să nu vă mai prind altă dată pe-aici. Ce faceți voi nu-i bine. E ilegal. Și nici nu-i corect. Ați priceput?
- Am priceput. Mulțumim, mormăiră toți în cor. După ce milițianul se îndepărtă în pas săltat, dispărînd din raza vederii, se așezară cu spatele la zid, în dreptul păturii de pe caldarîm.
- Taică-tău chiar lucrează la UDBA? Întrebă el. Scena îl impresionase.
- Pe naiba! rîse Boris. E inginer în construcții. Tu chiar m-ai crezut?
- Ridică din umeri, cu o mutră năucă, în hohotele de rîs ale celorlalți: sigur că îl crezuse. De ce să nu-l creadă?
- Eu am impresia că nici polițaiul nu m-a crezut, adăugă Boris, zîmbind larg și ștergîndu-și fruntea lată, pe care se adunase transpirația.

Disco Titanic. A fost Jugoslavia paradisul estului?

Mihai VINTILĂ

Radu Pavel Gheo a devenit cunoscut în literatura română prin experiența sa americană dezvăluită cu mult umor în *Adio, adio, patria mea cu Î din i cu â din a* și pentru *Români e deștepți. Clișee mioritice* cu care a intrat direct în prima ligă a prozatorilor contemporani. Nici *DEX-ul și sexul* sau *Tovarășe de drum. Experiența feminină în comunism* nu a lăsat indiferentă critica și cititorii. Acum, aduce în atenție Banatul și legătura lui cu fosta Jugoslavie.

Vlad Jivan este patronul unei tipografii și a unei edituri intitulată orgolios *Timișoara Liberă*. Este un om de afaceri de succes, deține o vilă într-un cartier de îmbogățiți din Timișoara și are relații de afaceri puternice în București și țară prin intermediul unui fost securist. Este un inginer, adept al bănățismului, a politiciii anticomuniste, a localismului viguros și civilizator.

Romanul începe cu o discuție după un meci de baschet, cu prietenii, la o bere. Aici sunt prezentate personajele care gravitează în jurul lui Vlad Jivan și pe scurt este dezvăluită viața patronului de editură, mai ales partea sa de început. Aflăm cum a fost liceean unde datorită unei poezii care reinterpreta imnul național comunist, *Trei culori*, ajunge să fie transferat de la cel mai bun liceu din oraș la liceul UTM, un liceu industrial. Intră în vizorul securității prin intermeniu unui profesor turnător și va ajunge chiar să semneze un acord de informator în anii facultății. Revoluția și gestul său eroic prin care ajunge să fie împușcat și declarat erou îl îndepărtează de toate acestea. Discuția cu prietenii la o bere este spartă din când în când de flash-uri de evenimente trecute. O excursie în fosta Jugoslavie unde întâlnește prima sa dragoste, o croată pe nume Marina, pe fratele ei Renato, pe Boris, pe Frane este pilonul central în jurul căreia îi gravitează adolescența. Povestea jugoslavă este cea care dă punctul culminant al romanului. Avem o dragoste adolescentină, plină de mistere din frumusețile Dalmației, din Split și din împreriurile orașului.

Disco Titanic este o discotecă aflată pe o plajă. Construcția este deosebită atât prin elementele arhitectonice cât și prin cei care o frecventau și anume soldații armatei federale jugoslave. Aici are loc un incident din care Marina scapă iar soldatul bosniac care a dorit să o violeze ajunge să fie bătut de grupul de băieți în frunte cu tânărul Vlad. Se pare că, după întâmplare, soldatul pe care la final tinereții l-au aruncat de pe un promontoriu în mare, s-ar fi înecat. Povestea rămâne în memoria lui Vlad ca un punct plin de adrenalină la care de multe ori ajunge să se raporteze în viața de zi cu zi. Desigur că momentul cu soldatul este un moment îngropat adânc și despre care nu vrea să își aducă aminte.

Povestea croată este scoasă la lumină când după ani, reface traseul cu soția și fiul Alex într-o excursie. Acolo revede iubirea tinereții, pe Marina, dar și pe Boris devenit între timp soțul Marinei și singurul care îi poate ghida cercetările despre istoria zbuciumată a fostei Jugoslavii. Durerea destrămării unei țări este redată dur, cuvinte sunt folosite parcă pentru a tăia. Renato, fratele Marinei, cu care în tinerețe devenise bun prieten, a murit în războiul de secesiune al Croației. Boris a devenit erou al luptelor cu sârbii iar Frane practic a înnebunit. Ghemul se desface și încet, încet, Vlad află toată povestea desfășurată de la plecarea lui până la noua sa vizită. O halucinantă posibilitate ca soldatul bosniac omorât în tinerețe să se răzbune lasă deschis finalul.

Disco Titanic este un roman modern, unde construcția este făcută gradat. Marele merit al autorului este dozajul. Este un maestru al proporționării acțiunii, al discuțiilor și evenimentelor. Totul vine firesc, nimic nu este forțat sau nu pare forțat. Parcă am fi la acea masă și am bea bere și am da din cap a înțelegere la auzul poveștii.

(continuare în pg. 20)

(urmare din pg. 19)

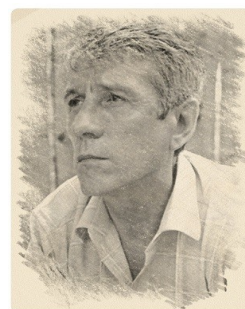
Sunt totuși câteva clișee pe care Radu Pavel Gheo le folosește pentru a da un localism puternic. Avem un roman bănățean! Bucureștenii sunt mitici, craiovencele vin în Banat doar pentru o lume mai bună, graiul bănățean este perfect pentru o viitoare republică bănățeană independentă. Tot romanul respiră muzica rock a fostelor republici jugoslave. Putem doar din notițele făcute la acest roman să alcătuim un dicționar de trupe și melodii. Uneori autorul duce prea departe acest fanatism local. De exemplu pentru cei care nu cunosc limba sârbo-croată este greu a înțelege numele formațiilor sau versurile reproduse. O traducere a lor ar fi fost de ajutor dar autorul nu și-a bătut capul cu asta. Ar fi fost împotriva direcției romanului. Cred că răspunsul lui ar fi fost simplu – învățați limba și veți înțelege!

Disco Titanic este un roman care îi consolidează statutul lui Radu Pavel Gheo de scriitor deosebit și inspirat. Titlul este de o finețe extraordinară. Este în același timp numele discotecii unde posibila crimă s-ar fi înfăptuit dar este și o posibilă concluzie la viața bonomă a Jugoslaviei acelor ani unde se cânta disco deși țara în sine era un vapor Titanic îndreptându-se spre catastrofă. Un mesaj bine gândit pe care Radu Pavel Gheo îl transmite.

Radu Pavel Gheo, *Disco Titanic*, Iași, editura *Polirom*, 2016, 460 pagini.

Cineva plânge cât ploaia

Când vreau să citesc aproape totul, las cărțile și biblioteca în urmă
Și intru în Cimitirul Dumbrava. Și citesc cruci. Parcă aş fi pe altă
Planetă. Ce lume. Simt fostele vieți cum îmi trec prin vene. Citesc
Fără să mă crucesc. Îmi vine să respect rostul Morții. E și ea cineva
Mai importantă decât toți bogații planetei. E patroană a liniștii
Selenare. Citesc avocați, doctori, miniștri, croitorese de lux
Citesc profesii și versuri pe cruce. Uneori cimitirul e plin de melci
Și plouă. Și se aude un fel de Mozart printre cărările înguste.
Cineva plânge cât ploaia. Plâng și eu dintr-o solidaritate
Pe care n-o prea port cu mine. Și citesc cruci. Uneori aprind
Lumânări. Pe ici și pe colo. La cei care sunt rudă de pământ cu mine.
Și citesc fără să îndoi vreun fir de iarbă, vreun semn de cruce
Cu carte. Deja sunt în viitor. Știu că voi fi citit măcar pe cruce.
Semnul crucii. Singurul alfabet mai mult decât Universul. Citesc.

Marin IFRIM

Ce-ți e și cu sfinții ăștia anonimi

Ce-ți e și cu sfinții ăștia anonimi. E sărbătoare. Sunt sărbători.
Fiecare furnică în cozonacul ei. Eu mă gândesc la tatăl meu fără
Să fiu trist. Mă gândesc la el ca la o sărbătoare. Cred că știe. Mă simt
Mângâiat pe frunte de un liliac cu flori albe. E mâna lui, direct
Din cimitir. Acolo nu mai e orb. De acolo vede cerul mai clar decât
Lucian Blaga. Și e tatăl meu. Și sunt mândru de el. Privește precum
Saul. Și-mi crește inima, în numele celor șapte ani de acasă
Și-n numele celor șapte ani de orbire lumească. Fără vedere,
Mi-a pipăit pe frunte copilul Valeriu. I-a plăcut cum amprente
Sale, vârful buricelor, îi continuau neamul. Se uita în gol cu
Mâinile pline. De sărbători. Ce-ți e și cu sfinții ăștia anonimi.
Și lăcrima precum o icoană. Plângea din întuneric. A lumânare!...

Trăim în istorie

Potecile lichide pe care
fiecare sămânță
și-a început viața
au memorie.

Nu mai călcați pe ele
cu bocancii plini de noroi!

alina marieta ion

Psihologia imaginației

Fantezia înconjoară lumile
și orice copil
vrea să fie mare
înainte să înceapă să viseze

Tipizări schematizări
amplificări diminuări
aglutinări multiplicări analogii.

În adâncul sufletului
el vrea să îmbătrânească foarte puțin.

Oglindire

Necăutate de cineva
amintirile vor trece prin sită
toate lucrurile care sunt în timp.

Lumi topite de singurătate
vor curge în cascade.

Mitul creierului mic

Prin fundăturile minții
stau vremuri tulburi
și învățăm tot mai puțin
din momentele de fericire.

ne sunt ochii coborâți
sub respirația grea
și cine e mic
va merge să plătească.

Status

Orașul ăsta nu este al meu
eu doar vin și plec,
nu-s de pe aici
trăiesc în mine de la un timp încoace.
Mă port pe străzi
de parcă le-aș cunoaște
și oamenii îmi plac,
dar tot străini îmi sunt.
Clădiri imense
ermetice și reci
mă fac în lumea ochilor
complice.

Și totuși
orașul ăsta nu e al meu.

Masca perfecțiunii

Trăim unii de la alții
cu gânduri furate
cât să ne ajungă
la o masă.

Distrugătoarea și duioasa poveste a Pământului

Codruța TUDORIU

Conceptul de realitate alternativă, care susține fantezia din zilele noastre, este reprezentat de o succesiune de planuri în care legile naturii sunt diferite față de cum ființa umană a fost obișnuită. Realitatea alternativă a mai fost de asemenea descrisă drept un număr impresionant de lumi guvernate, fiecare dintre ele, de un alt zeu. De asemenea, această realitate alternativă ar putea fi o lume materială unică. 2011 reunește sub cupola fanteziei și a domeniului științifico-fantastic două filme care se joacă cu ideea unor planuri de planuri paralele, unor universuri alternative; cele două lumi cinematografice se potrivesc cum nu se poate mai bine, una dintre acestea distingându-se printr-o poveste duioasă și optimistă în care existența unei realități gemene nu înspăimântă, ci uimește prin posibilitatea ca omul să trăiască pe o altă planetă, iar cealaltă fiind dominată de idei care par irealizabile; aceasta pune la bătaie întâmplări umane despre familii care se dezbină cu ușurință, în neîntrecutul sfârșit al lumii.

Este vorba despre *Another Earth* regizat de Mike Cahill, avându-i drept protagoniști pe Brit Marling și pe William Mapother și despre *Melancholia* regizat de Lars von Trier, avându-le în centrul atenției pe Kristen Dunst și pe Charlotte Gainsbourg.

Oamenilor obișnuiți nu le va fi interzis să vadă noua lume. Cea mai scurtă zi și cea mai lungă noapte. Better luck next time sau așa rămâne fără cuvinte, sunt o proscrisă: *Ține-ți mintea limpede! Astfel vei fi împăcată. Adaptarea e totul.* este sfatul pe care orbul i-l dă tinerei fete, Rhoda Williams. Mintea strălucită a familiei, pasionată de astronomie încă din copilărie, este implicată într-un accident de mașină, omorându-i astfel pe copilul și soția unui muzician; Rhoda tocmai primise scrisoarea de admitere la MIT (*Massachusetts Institute of Technology*).

În noaptea accidentului, un post de radio difuzează știrea conform căreia oamenii de știință au descoperit o nouă planetă în vecinătatea Terrei, tărâm geamăn acesteia, care ar putea susține viața. La Est de Steaua Polară poate fi zărit un punct de culoare albastră care înaintează ușor către Terra.

Patru ani au trecut, ani pe care Rhoda i-a petrecut în închisoare, și iată că problema planetei-oglinză este tot mai răspândită; specialiștii sunt de acord că structurile continentale, dar și apele sunt similare cu cele ale pământului: *Orașele lor sunt orașele noastre*. Isteria continuă și cel mai bun răspuns la întrebarea *De ce merit o călătorie pe Terra II?* va câștiga această excursie. În aceeași noapte, dar peste patru ani, prezentatorul radio provoacă ascultătorii să-și amintească ce făceau în noaptea în care anunțul despre Terra II a început să se răspândească. Astfel Rhoda pleacă în căutarea victimei sale, a supraviețuitorului, pentru a-i spune adevărul. Nu îndrăznește, și pretinde pentru mult timp, că este reprezentanta unei firme de curățenie pentru a rămâne alături de el.

Oamenii de știință încearcă să contacteze ființele de pe Pământul II. Întregul proces este transmis în direct, prin intermediul televiziunii: astfel, dr. Joan Tallis, om de știință, ia legătura cu dublul său, dr. Joan Tallis de pe Pământ II. Acestea, se pare, au trecut prin experiențe similare, fiind născute în aceeași zi și în același an. Pe străzi spaima crește și oamenii pretind că nu suntem ființe reale, ci doar proiecții ale imaginației Pământului II. Rhoda câștigă zborul pe Pământul II. În același timp îi va mărturisi victimei că ea a fost vinovată pentru accident. Tot în acest moment o nouă ipoteză ia naștere: aceea că, pentru prima oară când a fost vizibilă, ceva din structurile acestor două Pământuri s-a rupt, nu a mai funcționat, sincronizarea nu s-a mai produs (existând o altă posibilitatea: aceea că familia muzicianului trăiește și că accidentul de mașină nu s-a produs niciodată). Fata îi va oferi biletul câștigător muzicianului, pentru că este convinsă că pe celălalt Pământ familia acestuia trăiește.

Un astronaut pierdut în spațiu vede pentru întâia oară planeta de pe care este. Un zgomot agasant se aude din tabloul de bord și specialistul începe să caute sursa acestui ticăit pentru a-l opri. După încercări zadarnice, hotărăște să transforme acest sunet obositor într-o muzică creată prin intermediul imaginației.

La nivelul imaginilor sunt aplicate filtre albastre, culoarea crescând în intensitatea pe măsură ce Pământul II se apropie de Pământul I. Cele două Rhoda se întâlnesc și dimensiunea distructivă a întâlnirii dintre cele două Pământuri nu există; acestea se contopesc într-o realitate comună, devenind una și aceeași. Prin urmare, realitatea alternativă mult disputată de mijloacele media, de oamenii de știință, de pasionații de astronomie este una și aceeași, aceste două Pământuri existând, unul în prelungirea celuilalt.

Coloana sonoră creează și ea efectul unor lumi paralele și una dintre cele mai importante secvențe din film este aceea a muzicii fierăstrăului interpretată de compozitor, muzică care o ajută pe Rhoda să destabilizeze axa temporală prezentă, încărcându-se cu imagini despre fascinantele descoperiri și călătorii din spațiu și structuri ale universului din trecut până în prezentul actual.

Câmpul deschis al tuturor posibilităților este dublat în primele secvențe din *Melancholia*, de un tulburător sfârșit al lumii: căderea unor păsări moarte, faptul că Pământul este izbit în plin de o sferă uriașă, groaza mamei și dorința de a-și proteja fiul, Justine purtătoare unor energii electrice, rădăcinile pământului care o

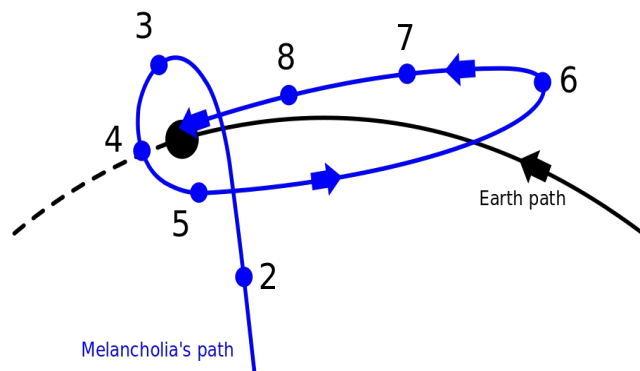
cuprind fără ca aceasta să mai aibă scăpare, iarăși Justine purtătoare unei noi identități- Ophelia din Hamletul lui Shakespeare alunecând spre moarte, așa cum imaginea acestui personaj este redată în opera de artă a lui John Everett Millais și în sfârșit ciocnirea acestor două planete.

Antares - cea mai mare stea din Constelația Scorpionului. Promisiunea infinitelor peșteri magice pe care Justine i-o face la nuntă nepotului său. Loteria boabelor de fasole numără 678 de boabe. Niciunul dintre invitați nu dă răspunsul corect la această ghicitoare. Justine o va face mai târziu. Dintr-odată Antares nu mai este vizibilă. *Melancholia* se ascunde o vreme în spatele soarelui și se așază totodată în fața celei mai mari stele din Constelația Scorpionului. Despre misterioasa planetă *Melancholia* se zvonește că va lovi Pământul. Soțul lui Claire, sora lui Justine, om de știință, este singurul care încurajează ipoteza conform căreia niciun eveniment distrugător nu va tulbura liniștea Terrei. Similară cu imaginea Pământului II care se apropie de Terra I în *Another Earth*, este apropierea *Melancholiei* de planeta oamenilor. Un instrument primitiv, construit de John și de fiul său va arăta cât de mult se apropie sau cât de repede se îndepărtează strania planetă de Pământ. Fenomene dintre cele mai ciudate se petrec: animalele simt pericolul, caii din grajduri se agită, Justine își va îmbăia trupul în lumina *Melancholiei*. Sensibilă la astfel de fenomene, ea mărturisește că Pământul însuși este malefic și că niciunul dintre oameni acesta nu-i va lipsi.

Melancholia nu este numai corpul planetei ce urmează să izbească Terra, ci o stare care plutește asupra tuturor lucrurilor: teoria umorilor asociază temperamentului melancolic elementul pământului. Medicina medievală pretindea de asemenea că Melancholia este de sorginte demonică. În fond, chiar afirmațiile lui Justine sunt întemeiate din acest punct de vedere. Spectatorul va întâlni în filmul lui Lars von Trier două personaje vulnerabile, cele două surori, care se vor vedea pe rând copleșite de permanentul sentiment de panică, deziluzie și dezamăgire.

Pe fondul mărețului eveniment la care în centrul atenției se află Justine, iată că tulburările încep să apară și cea mai frumoasă zi se transformă într-o nesfârșită suferință: aflată sub imperiul emoțiilor dintre cele mai diverse, Justine pare să se afle sub controlul misterioasei planete care va izbi în curând Terra. De zile luminoase nu are parte nici Claire, căci nunta surorii sale sfârșește cum nu se poate mai prost și protecția acestei familii dezbinată se dovedește și de această dată îngerul păzitor al surorii ei care se luptă cu depresia. Centrul microuniversului familial devine în a doua parte a filmului Claire, asupra căreia se pot recunoaște cu ușurință simptomele depresiei. Ea este o eroină și de asemenea o victimă, căci se produce un transfer de identitate, căci salvată - Justine - este resemnată și viitorul dezastru pe care îl recunoaște drept o certitudine nu o mai tulbură, în vreme ce mereu salvatoarea Claire resimte slăbiciuni nemaintânite până atunci; sfârșitul lumii o neliniștește. Melancholia este de fapt vâlul dintre personalitatea fiecărui om și lumea exterioară, căci ea dirijează în cele din urmă mersul lucrurilor. Ultima secvență surprinde cele trei personaje care așteaptă sfârșitul lumii în peștera magică construită de către Justine și nepotul acesteia, fiul lui Claire. Pe chipul fiecăruia dintre ei se poate citi o emoție, o stare: în vreme ce Justine și copilul sunt resemnați și supuși (băiatul dintr-o naivitate absolută, dar recunoscută drept sensibilitate la straniile întâmplări ce s-au petrecut), Claire, eroină până atunci, își pune speranța în sora ei care până atunci era plină de slăbiciuni.

EARTH AND MELANCHOLIA DANCE OF DEATH

Din punct de vedere muzical, Lars von Trier folosește drept motiv recurent preludiul lui Wagner, din opera *Tristan și Isolda*. Regizorul a vrut ca filmul să fie realizat și editat în ritmul muzicii. În realitate, niciuna dintre referențele propuse de Lars von Trier nu este dintre cele mai fericite: povestea de iubire dintre Tristan și Isolda este tragică și la fel se întâmplă cu Ofelia și Hamlet.

În ceea ce privește *Another Earth*, realitatea la care se așteaptă fiecare dintre personaje este în fapt o altă realitate umană egală celei de pe Pământ, căci din acel moment din urmă cu patru ani, sincronizarea a suferit o ruptură. Ceea ce promite Melancholia este iminența unui sfârșit tragic, fără nicio speranță; nu există refugiu în calea sfârșitului lumii.

Este foarte greu de închipuit cum întâlnind un alt eu, eul de pe Pământul I nu s-ar întreba dacă celălalt ar fi mai bun decât el însuși, dacă a făcut aceleași greșeli. De fapt, problematica acestor două euri este legată de viața de zi cu zi, în care eul se joacă cu propria-i minte: *Am făcut ceea ce trebuie? De ce am zis asta?*

Să fii artist

Hugo MĂRĂCINEANU

Cel nemulțumit, rătăcitorul prin cotloanele inaccesibilului devine ezitant, și tot mai rar și cu neîncredere se deschide către ceilalți, îndoiala îl macină și-l face să-și țină operele pe lângă el, să le scornească tot felul de ireale cusururi spre a le proteja mai întâi de propriile-i îndoieli și apoi de ochiul neavizat ori draconic de critic al colegilor de breaslă. Opera de artă este limitată, simbolică și în acest sens nu se poate vorbi niciodată de o semnificație unică ci de o mare varietate de interpretări și înțelesuri scrie Tudor Vianu; eu susțin că opera de artă nu este limitată, nu se oprește între barierele unor înțelesuri ea poate fi receptată în funcție de fiecare individ în contextul trăirilor, cunoștințelor și relațiilor sale cu ceilalți cu timpul și ideile lumii sale. Adevărata operă de artă poate să miște psihicul individului, așa cum muzica generează armonie pe calea auzului și se adresează direct sufletului cu atât mai puternice sunt stările captate pe calea luminii (90% din informații ajung la creier pe calea văzului), vibrația ei declanșează stări imposibil de descris. Nu sunt de acord că opera de artă ar trebui să fie doar o stare de moment, de visare, un sentiment și că nu e neapărat nevoie să fie sondate *căile abisale ale problematicii existenței* și ființei în efemeritatea curgerii sale, că o stare, o visare rămân cantonate în problematica din care se generează *ne penetrând* în spiritul atât de cuprinzător al celui ce simte, gândește și trăiește cu ardoare. Nu cred că dacă îi contești pe alții ești mai artist, ce ai tu de spus e numai al tău, iar de nu spui nimic dar totuși te zbați, produci, expui, n-ai certitudinea că ce faci este artă, faci o marfă cu calități estetice aparte care ajunge la ceilalți la fel ca toate lucrurile pe care ei și le procură contra banilor, bani însușiți contra ore de muncă (ore de viață) și asta înseamnă că plătesc niște lucruri cu viața lor consumată în muncă și pot să-și aroge dreptul de proprietate asupra obiectelor cu calități artistice. Un târg ciudat și păgubos să plătești cu viață (ore muncă) obiecte cu estetică aparte ce nu-ți pot declanșa viziuni, trăiri din care să pornești spre a cuceri spații insondabile și să fii în dincolo de monoton, obișnuit, cotidian! Arta este un blitz, un bing-bang din care începe geneza spiritului- cu degete oarbe pipăi inpalpabilul, auzi tăcerea, guști fierea neputinței, vezi nevăzutul, înțepenești în elanul saltului și întrezărești ABISUL de dincolo, asta ne dă creatorul, asta poate declanșa cu arta sa, pentru asta el se mutilează între ceilalți (și noi îi zicem boemă), să le găsească spaimile, rănilile și să-i mângâie cu prisoselnica sa ardere și a trufiei

umane cu fiecare operă, cu fiecare deschidere la care este damnat artistul (arta pierde dacă nu-i sinceră!), acesta este orizontul la care aspiră creatorul autentic și nu poate avea nicio legătură cu lumea mărunță a vanităților politice, economice, a malformațiilor psiho-comportamentale, de aceea ei artiștii devin poli ai societății către care se îndreaptă speranțele, admirația și esențele vieții contemporanilor. Cei binevoitori se apropie de opera de artă și văd cel mult modestia, liniștea, calmul, luciditatea adâncă a visului nu și meditația și calea spre transcendent, nu și topirea egocentrismului, megalomaniei, nu și zbaterea și arderea creatoare ce îl mistuie pe cel chemat de har. Afirm cu tărie că egoismul generator de conflicte de avariție, de sentimente subumane este și inamicul îngrozitor al spiritului, al iubirii de Dumnezeu; suflet, om și artă este motorul ce amplifică toate lațurile negative ale societății în complexitatea manifestărilor ei, susține și declanșează acte antisociale, antiumane, antietice în individul grosier pe care îl acaparează și de care vedem că e plină societatea contemporană. Arta vine din tine, e modul tău de a fi, dar dacă rămâne la tine se pierde ca o știmă ce nu s-a cântat niciodată – câți oameni trudesce spre a ne reda ce a auzit în sufletul său muzicianul, câți trudesce la tipărirea unei cărți, la turnarea unui film, o piesă de teatru spre a le aduce publicului- pictorul, sculptorul, graficianul sunt singuri, doar ei cu ei, nu-i ajută nimeni, tabloul, sculptura, grafica trebuie să se prezinte singure: fără tipar, fără regie, fără instrumente, fără decor!

Doamne, și ce mare e tentația căderii în egocentrism, tu cu tine, cu arderea ta, cu geneza din tine! O, de ar bănuși publicul câte bătălii poartă artistul, cum se zbate, cum se sfâșie pentru a fi el, se rupe ca să se ofere, își dezgolește sufletul și tremură pentru viața ce o zămislește – devine neîncredător, amână mereu deschiderea spre public, își ține operele lângă el – nu, acesta nu-i egoism, este sentimental firesc de ocrotire, de demnitate al creatorului, este semnul celui cu care ar trebui să fim în comunicare spre a trăi ceea ce vrea să ne spună.

Secolul trecut a acreditat ideea că arta ar trebui să fie un șoc (bazat mai ales pe tehnică, pe materiale noi, pe manevrarea ciudată a mijloacelor plastice, pe idei stranii) și a neglijat faptul că toate ale artei pornesc dintr-un singur punct – artistul cu trăirile sale – Omul metamorfozat, omul transfigurată, căutătorul de esențe, omul care ni se adresează pe căi subtile, profunde, ce nu le poate substitui cuvântul cu sens și ton, că ceea ce spune artistul îl costă prea mult ca să fie împins în derizoriu (aparență, texturi, instalații- mode ce vin și trec) și de aceea consumatorul de artă trebuie să vină cu ochii sufletului deschiși ca să-și însușească lumea, adevărurile și trăirile cu care el vine spre public.

Privind curgerea prin timp a unor nume consacrate m-am surprins adesea că mă îndoiesc de un mod de exprimare constant (stilul), și mă întreb dacă stilul, maniera, nu este rezultatul unui automatism, a oboselii de a cerceta și descoperi un manierism propriu ajutat de lejeritatea unor formule experimentate sau dacă nu cumva este și rezultatul unor cedări ale artistului în fața presiunii ce o pune cumpărătorul asupra sa. Tonitza, Pătrașcu, S. Bălașa, Câlția nu s-au lăsat manipulați de gustul publicului, de a curge într-un singur sens, acela în care au fost receptate la un moment dat de un public cu bani (dar nu se știe dacă și cu cultură și starea necesară de a pătrunde în esențele descoperite de artist)?! Mă îndoiesc să nu fi fost tentați cu bani și artiștii profunzi în care viitorul proprietar al operei cerea să i se recunoască stilul, maniera, deci li se impuneau limitele, acelea pe care cel ce comanda le putea percepe, îl încorseta pe artist să rămână în maniera, în stilul, să nu meargă mai departe (vezi portrete de copii la Tonitza, vezi clovnii lui C. Baba). Și el, artistul se autopastîșa, mai făcea un tablou în maniera, în stilul său, se autocopia încercând să se mintă că are aceleași trăiri spre a mulțumi pe cel ce a comandat ori pe un posibil alt cumpărător. Dumnezeu a dat fiecărui om un dar, numai pe artist l-a lăsat să și-l caute, ori dacă artistul înțepenește într-o manieră, recognoscibilă ca amprentă înseamnă că și-a găsit darul?! Mă îndoiesc că tu cel creat ai putea înțelege pe creator și că îți este merit doar drumul căutătorului ori dacă te-ai oprit și te-ai cantonat într-o manieră, într-o temă, drumul tău s-a terminat, nu ți-ai urmat calea de căutător, gândiți-vă la tema megalomanică, fricii și haosului din operele lui C. Baba din ultima parte a vieții, clar-obscurul venea și-l învingea pe căutătorul ce devenise genial în încercarea de a trece în dincolo de unde spiritual să hălăduiască pe căile metafizicii liber și neconstrâns de regulile realului posibile doar în real.

Opera de artă este un act de cunoaștere izvorât din iubirea pentru ceilalți, este CUVÂNTUL golit de sensuri și intonație și care prin vibrație și armonie se adresează direct spiritului iar ea,

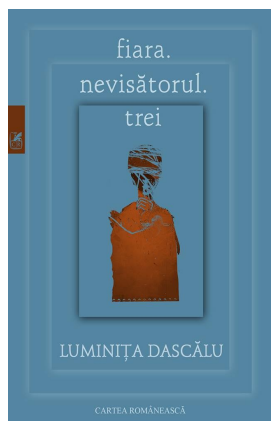
CUNOAȘTEREA, este o stare de împlinire interioară de echilibru și armonie din care EUL vine să supună lumea unei interogații continue – de aici neliniștea scormonitoare a creatorului, a celui ce se întreabă și-i veșnic nemulțumit de toate ale lui, de toate ale oamenilor.

În artă nu există frământarea unor contrarii explozive căci lupta pe care o poartă artistul îl satisface pentru că este mai importantă lupta, lupta, calea decât succesul, finișul, cantonarea – starea de vibrație armonioasă este benefică și-i alimentată de lupta cu sine a artistului. Rezultă că artistul devine prin natura menirii sale un non-conformist iar pentru societatea ce vrea să-l subjuge, să-l domine, devine un pericol real nu numai prin ceea ce face, nu numai prin ce transmite, ci și prin modul lui de a trăi, el este un însingurat, meditativ, cu idei oculte și probabil periculoase pentru dominatari, el nu vrea nimic - dar cei ce nu vor nimic își doresc totul! și asta sperie pe proști. ARS LONGA, VITA BREVIS EST! Năvala de amatori, pictori de duminică, naivi sau cum i-a mai nascocit criticul spre a le scuza existența a făcut posibilă penetrarea politică, subjugarea a ceea ce trebuia să fie libertate absolută la necesitate, la comanda socială, la asumarea lucrării de către alții.

Altă gogoriță, pusă pe tapet și umflată cu tam-tam pentru a justifica subjugarea artistului, controlul și ocuparea vieții lui cu viața altora. Și iată că marile comenzi sociale, fresce, mozaicuri complexe sculpturale cu temă, măi tovarășe! se ruinează, se pulverizează, roase de timp și nepăsarea societății care, chipurile, le-a comandat, erau prea reale, prea pline de orgoliu și tema sugerată prea departe de trăirea ce ar fi putut să le facă valorile în timp.

Artistul devine un artizan, un meșteșugar specializat, tot ce poate face este să-și perfecționeze îndemânarea și tehnicile și să spere, împins de nevoi, că cineva îl va chema pentru o comandă socială. Comenzi sociale programate și cu prețuri stabilite prin mercurialul dictat de politrucii culturali.

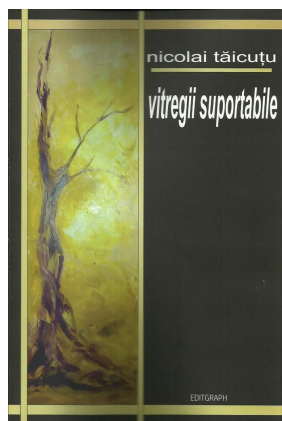
Semnal

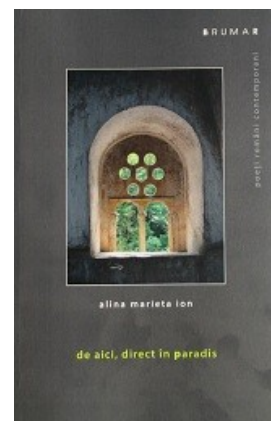
Luminița Dascălu,
Fiara, Nevisătorul, Trei
București,
Ed. C.R., 2018.

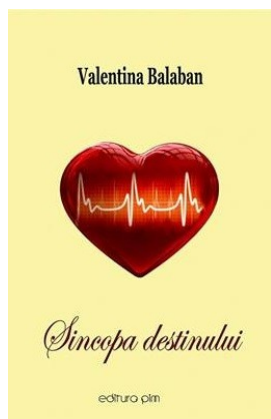
Dumitru Anghel,
De la cronică muzicală la critica literară.
Iași,
Ed. TipoMoldova, 2018.

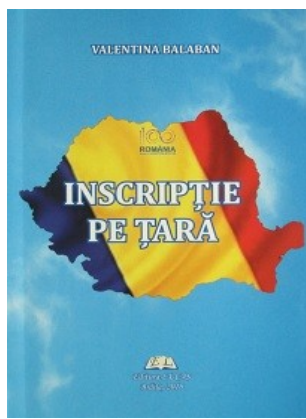
Nicolai Tăicuțu,
vitregii suportabile.
Buzău,
Ed. Editgraph, 2019.

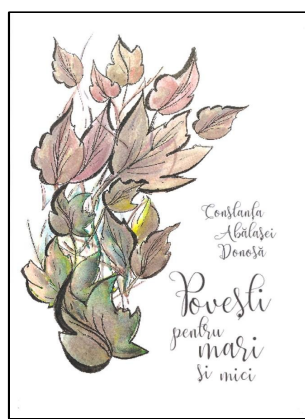
Alina Marieta Ion,
de aici, direct în paradis.
Timișoara,
Ed. Brumar, 2018.

Valentina Balaban,
Sincopa destinului.
Iași,
Ed. Pim, 2018

Valentina Balaban.
Inscripție pe țară.
Brăila,
Ed. Lucas, 2018.

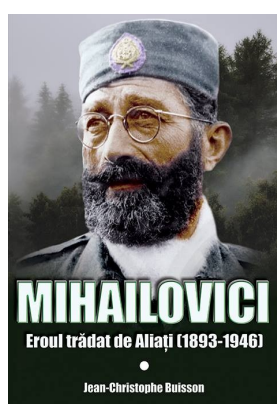
Constanța Abălășei Donoșă,
Povești pentru mari și mici.
Rm.Sărat,
Ed. Rafet, 2019.

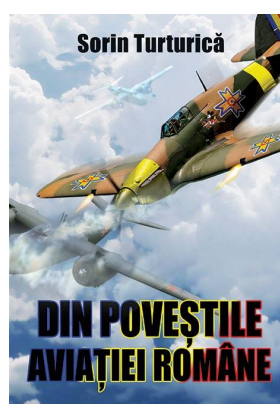
Elisabeta Dobre,
Povestea unei vieți.
Siliștea-Brăila,
Editura InfoEST, 2019.

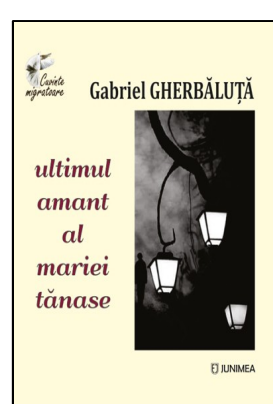
Ovidiu Dunăreanu,
Lumina îndepărtată a fluviului
Iași,
Ed. Junimea, 2019.

Jean-Christophe Buisson,
Mihailovici
Bragadiru,
Ed. Miidecărți, 2019.

Sorin Turturică,
Din poveștile aviației române
Bragadiru,
Ed. Miidecărți, 2018.

Gabriel Gherbăluță
Ultimul amant al marelui tănase
Iași,
Ed. Junimea, 2019.

Paradisul de lângă noi

Mihai VINTILĂ

Lângă Brăila, imediat după trecerea Dunării spre Măcin, se găsește un adevărat paradis - Munții Măcinului.

Pentru descoperirea lui vă recomand să vă opriți la intrarea în orașul Măcin la *Centrul Național de Informare și Promovare Turistică* unde personalul instituției, pe lângă îndrumare, vă poate oferi și broșuri de prezentare.

Puteți descoperi în acești munți, cei mai vechi din România, un adevărat tezaur natural.

Aici sunt trasee numai bune de a fi parcurse la pas, cu bicicleta sau chiar cu caii. De altfel Munții Măcinului au fost în ultimii ani de mai multe ori gazdele unor concursuri de mountain bike.

Traseele sunt de greutate mică sau medie, scurte sau medii ca lungime. Putem vedea o faună și o floră extrem de bogate, în special de stepă, mai rară în țara noastră. Aici se văd relativ ușor *țestoasa dobrogeană* și *gușterul*, cea mai mare șopârlă din România.

Urișe formațiuni granitice formează puncte de interes pentru călător. Astfel se pot vizita *Pietrele lui Teo*, *Pietrele Mariei* sau *Sfinxul Dobrogean*.

O vizită în acest paradis de lângă noi nu se poate încheia fără a admira păsările care brăzdează cerul. Puteți admira zborul *șoimului dunărean* sau a *șorecarului mare* care sunt sigur că vă vor impresiona.

Pentru a vă face o idee a bogăției naturale vă informez că doar pe Culmea Pricopanului au fost identificate 562 de specii de plante!

Cu cele 11151 hectare, Parcul Național Munții Măcinului a fost declarat Rezervație a Biosferei în anul 1998, fiind singura zonă din Uniunea Europeană unde ecosistemele specifice stepii se întâlnesc alături de păduri submediteraneene și balcanice.

Mai multe informații despre Munții Măcinului puteți găsi pe siteul www.turism-macin.ro unde aveți acces și la hărți, resurse turistice și structuri turistice.

sursa fotografiilor
www.turism-macin.ro